

Ἦχος

α΄. Ῥυθμὸς ἐξάσημος (ἰωνικός τρίμακρος).

Χριστὸς γεννέθεν, χαρὰ στὸν κόσμον,
ἀκαλὴ ὥρα καλὴ ση μέρα,
ἀκαλὸν παιδίον ὄψες γεννέθεν,
ψές γεννέθεν, οὐράνεστάθεν.

Τὸν ἐγέννησεν ἡ Παναΐα,
τὸν ἀνέσταισεν Ἀειπαρθένος.
Ἐκαβάλλκεψεν χρυσόν πουλάριν,
ἐκατῆη στὸ σταυροδρόμιν.

Ἐρπαξαν ἀτὸν οἱ σκύλ' Ἐβραῖοι,
σκύλ' Ἐβραῖοι καὶ μίλ' Ἐβραῖοι.
Ἄς σ' ἀρχοντικὰ κι ἄς' σὴν καρδίαν,
γαῖμαν ἔσταξεν, φλογὴν κι ἄς' ἐφάνθεν.

Ὅπου ἔσταξεν κι' ἔμυροστάθεν,
ἔμυρισ' ἄτὸν ὁ κόσμος ὅλος.
Νὰ μυρίσ' ἄτὸν κι' ἐσύ ἀφέντα,
ἐκατῆη στό σταυροδρόμιν.

Ἐμπα σὸν νουντὰν κι' ἔλα σὴν πόρτα,
ἔξου στέκουν τὰ παλληκάρια.
Ἐβγαλ' τον κισὲ καὶ δὸς παράδας
ἔξου στέκουν τὰ παλληκάρια.

Καὶ θυμίζου Στὸν νοικοκύρη,
νοικοκύρη καὶ βασιλέαν.

Παραδοσιακὰ Κάλαντα

Τὰ Κάλαντα εἶναι ἔθιμο ποὺ διατηρεῖται ἀμείωτο ἀκόμα καὶ σήμερα μὲ τὰ παιδιὰ νὰ γυρνοῦν ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι σὲ ζεύγη ἢ καὶ περισσότερα καὶ νὰ τραγουδοῦν τὰ κάλαντα συνοδεύοντας τὸ τραγούδι τους μὲ τὸ τρίγωνο ἢ ἀκόμα καὶ κιθάρες, ἀκορντεόν, λύρες, ἢ φουσαρμόνικες. Τὰ παιδιὰ γυρνοῦν ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι, χτυποῦν τὴν πόρτα καὶ ρωτοῦν: «Νὰ τὰ ποῦμε;». Ἄν ἡ ἀπάντηση ἀπὸ τὸν νοικοκύρη ἢ τὴν νοικοκυρὰ εἶναι θετική, τότε τραγουδοῦν τὰ κάλαντα γιὰ μερικὰ λεπτὰ τελειώνοντας μὲ τὴν εὐχὴ «Καὶ τοῦ Χρόνου. Χρόνια Πολλά». Ὁ νοικοκύρης τὰ ἀνταμοίβει μὲ κάποιο χρηματικὸ ποσό, ἐνῶ παλιότερά τους πρόσφερε μελομακάρονα ἢ κουραμπιέδες. Κάλαντα λέγονται τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων, τῆς Πρωτοχρονιᾶς καὶ τῶν Φώτων καὶ εἶναι διαφορετικὰ γιὰ κάθε γιορτῆ.

Ἡ λέξη κάλαντα προέρχεται ἀπὸ τὴ λατινικὴ «calenda», ποὺ σημαίνει ἀρχὴ τοῦ μήνα. Πιστεύεται ὅτι ἡ ἱστορία τους προχωρεῖ πολὺ βαθιὰ στὸ παρελθὸν καὶ συνδέεται μὲ τὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα. Βρῆκαν, μάλιστα, ἀρχαία γραπτὰ κομμάτια παρόμοια μὲ τὰ σημερινὰ κάλαντα (Εἰρεσιώνη στὴν ἀρχαιότητα). Τὰ παιδιὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κρατοῦσαν ὁμοίωμα καραβιοῦ ποὺ παρίστανε τὸν ἐρχομὸ τοῦ θεοῦ Διόνυσου. Ἄλλοτε κρατοῦσαν κλαδὶ ἐλιάς ἢ δάφνης, στὸ ὁποῖο κρεμοῦσαν κόκκινες καὶ ἄσπρες κλωστές. Στὶς κλωστὲς ἔδεναν τὶς προσφορὲς τῶν νοικοκύρηδων.

Τὸ τραγούδι τῆς Εἰρεσιώνης τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὀμήρου, τὸ ἀπαντᾶμε σήμερα μὲ μικρὲς παραλλαγὲς στὰ κάλαντα τῆς Θράκης: «Στο σπίτι ἐτοῦτο πούρθαμε τοῦ πλουσιονοικοκύρη ν' ἀνοίξουνε οἱ πόρτες του νὰ μπεῖ ὁ πλοῦτος μέσα νὰ μπεῖ ὁ πλοῦτος κι ἡ χαρὰ κι ἡ ποθητὴ εἰρήνη καὶ νὰ γεμίσουν τὰ σταμνιὰ μέλι, κρασί καὶ λάδι κι ἡ σκάφη τοῦ ζυμώματος μὲ φουσκωτὸ ζυμάρι».

Πηγή: users.uoa.gr